

Com diuen Dupont i Dupond "Jo encara diria més" en 40 idiomes?

Una exposició al Saló del Còmic fa un repàs per les desenes de traduccions de les aventures de Tintín.

"Presnejsie povedane". Així sona la coneguda frase "jo encara diria més" dels "bessons" investigadors Hernández i Fernández (a França Dupont i Dupond) en eslovac. Es tracta d'una de les frases més mítiques dels còmics de 'Les aventures de Tintín i que han estat traduïdes a més de 50 idiomes.



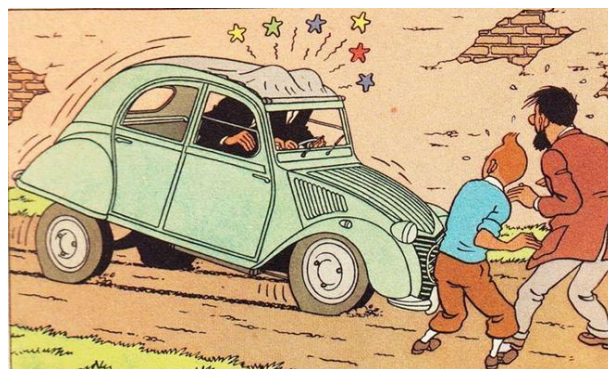
Aquest any es compleix el centenari del naixement del seu creador, Hergé -pseudònim del belga George Remi- i com era d'esperar el Saló Internacional del Còmic de Barcelona compta amb un espai dedicat a la seva commemoració. D'això s'ha encarregat 1001 Associació Catalana de Tintinaires, que ha organitzat l'exposició "Jo encara diria més. Les llengües tintinaires". L'espai mostra com els còmics de Tintín s'han traduït en una gran varietat d'idiomes al món i recull les col·leccions de Jordi Duch i Can Tonet.

David Baker, comissari de la mostra, explica que l'exposició abasta 45 traduccions de les frases més conegudes de l'aventurer. "Consta de 16 panells estructurats en dues parts. En cada un d'aquests 'roll-up' hi ha una fitxa tècnica amb una coberta d'un àlbum de Tintín, en què indica una llengua, els parlants de la mateixa, l'any en què va sortir aquell àlbum en aquest idioma i fins a un breu comentari sobre curiositats de l'idioma".

"Es recullen llengües com l'afrikaans, l'alsacià, el marolià, l'esperanto, el finès, el rus, l'hongarès, el tailandès, el vietnamita, l'indonesi, el turc i el tibetà", detalla el tintinaire.

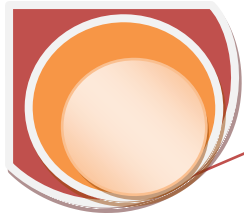
Pel que fa a la traducció, Baker explica que "unes vegades és literal, i altres agafa el sentit de la frase". El comissari i vocal de la junta de Associació de Tintinaires compta que l'exposició "persegueix demostrar el valor de la multiculturalitat, la diversitat i el plurilingüisme, que encara que sembli mentida està molt visible en les aventures de Tintín.

"Tenen molts valors, molt positius. Són uns valors universals i atemporals, com l'amistat i el respecte", explica Baker.



L'exposició es va estrenar el passat mes de novembre a la Fira de Cornellà i es podrà visitar al Saló Internacional del Còmic de Barcelona fins aquest diumenge 8 de maig.

L'associació encarregada de la producció d'exposició "Jo encara diria més. Les llengües tintinaires" va ser fundada a finals de 2003 per un grup de sis persones que es van conèixer per Internet. "Un dia vam decidir ajuntar-nos per gaudir de la nostra afició". En l'actualitat, compta amb prop de 400 socis.



Aquest és un exemple de les desenes de traduccions amb què compten les aventures de Tintín:

català: **Jo encara diria més**

castellà: Yo aún diría más

afrikaans: Ek sou selfs se

alemany: Ich gehe sogar noch weiter

alsacià: Besser gsaat tat i saawe

anglès: To be precise

basc: Gehiago esango nuke nik

bretó: Sklaeroc'h c'hozhe komzin

eslovac: Presnejšie povedane

esperanto: Mi dirus eĉ pli

finès: Mina sopa sanoisin

francès: Je dirais même plus

gal·lès: A body n gywir

gaumais: Dje derous mieme pus

hongarès: Sót mi több

indonesi: Aneh sekali tepatnya

italià: Direi di più

llatí: Ego plura dicam

marolià: Ik zoe wel mier zegge

neerlandès: Ik zou nog verder willen gaan

noruec: Vi kan ikke accurat

(Font: mitjans propis - La Vanguardia digital - Cultura)

polonès: Powiem więcej

portuguès: Eu diria o mesmo

provençal: Dirieu meme mai

romanès: Eu as spune chair mai mult

suec: Eller rättare

turc: Dahasi da var

txec: Ja bych dodal

vietnamita: Tui cung dinh noi y vay do

àrab: ك لندمرث كالأب (Bal aksar min zalek)

bengalí: যাকে বলে (Jake bole)

coreà: 정말무엇이 한놈들이야 (JeongMal MuLyeHan NomDeul-ly)

grec: Θα έλεγα μαλλον (Tha elega mallon)

hebreu: בדיק (Bediuk)

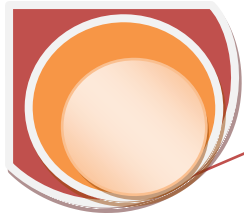
japonès: あえていえば (Aete ieba)

rus: Я вы даже сказал (Ya vy dazhe skazal)

tailandès: ชุนยากจาบอกคุณ (Chun yak ja bok mak kou nee)

tibetà: གཤམ་གྲོ་ལུ་ལྟོ་ལྟོ་ (Gne mangwa labseki re)

xinès mandarí: 我想更多 (wo xiang geng duo)



Vist a la xarxa

Publicació lliure i independent, de periodicitat aleatòria: surt quan cal i quan convé !



El plurilingüisme de l'univers Tintín, 70 versions d'insults esdrúixols

- Els còmics d'Hergé s'han traduït a més de 70 llengües
- És un dels personatges de còmic més universal

La majoria dels traductors dels impropis que proferia el capità Haddock, company de Tintín en moltes de les seves aventures, van haver de fer veritables virgueries per traslladar als seus idiomes aquelles paraules esdrúixoles, o inventar-les directament, un exercici que s'ha fet en més de 70 llengües.

Aquest repte lingüístic és l'eix d'una de les exposicions del Saló del Còmic de Barcelona, "Jo encara diria més. Les llengües tintinaires", que mostra en diferents panells amb mapes del món i portades de diferents àlbums que assenyalen les llengües en què s'ha publicat Tintín, el personatge creat per Hergé el 1930 i que va veure la seva primera traducció, al portuguès, el 1936.

A partir d'aquí i de, de mica en mica, les històries del jove reporter del tupe, van anar entrant en altres mercats, primers els de l'entorn europeu (castellà, català, gallec i basc al territori espanyol) i després d'altres latituds, com el xinès, l'àrab, el turc, l'hebreu, el bengalí i fins i tot alguna llengua clàssica, com el llatí, o el poc reeixit esperanto.

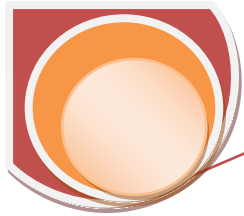
Amb l'exposició, produïda per 1001 Associació Catalana de Tintinaires, els seus promotors pretenen mostrar que la diversitat idiomàtica és un dels valors que presideixen "Les aventures de Tintín" i que aquesta "diversitat deriva de la universalitat del personatge, ja que els seus valors són universals".

Si les llengües de Tintín són moltes, també són molts els noms amb els

quals es coneixen a alguns dels seus principals personatges, que varien segons la comunitat lingüística.

Així, la parella de insuportables policies Dupond et Dupont, en l'original, es van passar a cridar Hernández i Fernández en castellà, basc i gallec (en català, es va mantenir el francès), Schultze i Schulze en alemany, Thomson i Thompson en anglès o Tik i Tak en àrab, per citar només alguns.





Vist a la xarxa

Publicació lliure i independent, de periodicitat aleatòria: surt quan cal i quan convé !

Tampoc l'atabalat professor Tornassol (Tryphon Tournesol, en la versió en francès) ha tingut el mateix nom en les diferents traduccions, al qual la anat canviant el nom de pila Silvestre o Arsenio (en castellà), o directament batejat de nou: professor Cuthbert Calculus (anglès), Balduin Bienlein (alemany) o Trifone Girasole (italià), tots de certa ressonància científica.

Potser per la sonoritat dels seus noms, Haddock i Tintín van tenir la sort de mantenir el nom original en aquestes traduccions (amb alguna que altra excepció més localista), tot i que, recorden els responsables de l'exposició, que es podrà veure al saló del còmic de Barcelona fins diumenge que ve, que el jove reporter va estar a punt de batejar-se'l a Espanya amb un cañí "Pepito".

(Font: mitjans propis - RTVE.es / EFE)
